

Ismeretterjesztő könyvek propagandájáról, terjesztéséről

Másfél éve — először a magyar könyvkiadás történetében — egyik kiadónk, a Művelt Nép Könyvkiadó kizárólag ismeretterjesztő könyveket ad ki a tudományok és művészetek minden területéről. Ezeknek a könyveknek elsősorban dolgozóink általános műveltségi színvonalát kell emelniük — hozzájárulniok ahhoz, amit Rákosi elvtárs Széchenyit idézve úgy határozott meg, hogy kiművelt emberek sokasága adja a nemzet erejét.

Új típusú ismeretterjesztő könyveinknek, amelyeknek semmi közük sincs a polgári könyvkiadás szenzációhajhászó, népszerűsítés helyett vulgarizáló »ismeretterjesztő« könyveihez, komoly szerepük van dolgozóink politikai nevelésében is. A műveltség terjesztésének munkáját nem lehet elváltatni a békéért vívott harcnak, az igazi hazafiságra nevelésnek, a szocializmus építésének, az ellenséges burzsoa ideológiák elleni harcnak időszerű feladataitól. Ezért foglalkoznak új ismeretterjesztő könyveink a Szovjetunió, a szovjet tudomány nagyszerű eredményeinek ismertetésével, nemzeti múltunk haladó hagyományaival, az imperialista háborús gyujtogatók és kiszolgálóik leleplezésével.

Az ismeretterjesztő könyvek olvastatásának, terjesztésének nagy kultúrpolitikai szerepe, jelentősége fokozottan ráirányítja figyelmünket a márciusi országos népművelési értekezletnek arra a megállapítására, hogy *eddig meglehetősen elhanyagoltuk az ismeretterjesztő könyvek népszerűsítését*. E megállapítás helyességét sok adattal, tapasztalattal igazolhatjuk a könyvtármunka és a könyvterjesztés területéről. A könyvpropaganda és a könyvterjesztés egyébként egyre javuló munkája még mindig nem foglalkozik kellőképpen az új irodalmi, történelmi, természettudományos ismeretterjesztő könyvekkel. Jó ismeretterjesztő könyvek olvasatlanul porosodnak a könyvtárakban; előfordul, hogy a még itt-ott jelentkező bürokratikus módszerek, a könyvesboltok dolgozóinak mechanikus, felületes munkája nyomán fontos — és tegyük hozzá — régenvárt ismeretterjesztő könyvek hónapokig nem jutnak el azokhoz a dolgozó rétegekhez, amelyek számára ezek a könyvek elsősorban hasznosak.

Kétségtelen, hogy ezen a téren szükség van a munka megjavítására, jobb munkamódszerekre. A könyvtárosoknak, üzemi könyvterjesztőknek, a könyvesboltok dolgozóinak szakítaniuk kell azzal a gyakran tapasztalható kényelmes, opportunistá magatartással, hogy csak azokkal a szépirodalmi, ifjúsági könyvekkel foglalkoznak szívesen, amelyek »maguktól mennek«. Az ismeretterjesztő könyvek könyvtárosi, terjesztői propagandája elmélyültebb foglalkozást kíván könyvvel, olvasóval, vásárlóval egyaránt. Azonban a munka eredménye megéri a fáradságot.

Ringer Lajos lakatos, a Diósgyőri Kohászati Üzemek dolgozója írja a következőket:

»munka után a Dolgozók Iskolájába járok és itt a Természettudományos Kiskönyvtár füzetei sok, számomra nehéz probléma megoldásában segítettek. Hogy csak egy példát említsek, a vegytanban nehezen értettem meg az atomok belső szerkezetét, a vegyületekben egymáshoz való kapcsolódásukat. De a miskolci könyvesboltban felhívták figyelmemet »Az anyag szerkezete« című T. T. K.-füzetre, elolvastam és világos lett előttem a dolog...«

A mágoesi »Rákosi« termelőszövetkezet dolgozói elolvasták és megbeszélték G. Fis *Szovjet emberek* című nagysikerű ismeretterjesztő könyvét. Az egyik hozzászóló, Virág János brigádvezető elmondta, hogy járt náluk a szovjet mezőgazdasági küldöttség és rengeteget tanultak a szovjet elvtársaktól. Persze, nem kerülhetett sor minden probléma megtárgyalására. Amit a szovjet elvtársak az

idő rövidsége miatt nem tudtak elmondani, azt ilyen jó szovjet ismeretterjesztő könyvekből tanulják meg...

Számos példán tapasztalhattuk a jó ismeretterjesztő könyvek mozgósító, nevelő erejét. A Debrecen-Ebespusztai állami gazdaság dolgozói elolvasták Popovszkij: *Liszenko, a természeti átalakítója* című művét és a könyv hatására vállalták szélvédő fapaszták létesítését. Ugyanennek a könyvnek a hatására kezdtek foglalkozni Ebespusztán az elmúlt évben a gyapot termesztésével.

»Hússá-vérré vált bennem ez a könyv, rengeteg anyagot, segítséget adott népnevelő munkáimhoz« — mondta Novák elvtárs a Győri Vagongyár szerelője egy könyvankéton Jermilov: *A szovjet irodalom a béke harcosa* című könyvéről.

Az olvasók sokszor világosabban látják az ismeretterjesztő könyvek jelentőségét, mint sok könyvtáros, vagy üzemi könyvterjesztő. A Dunakeszi Járműjavító, a Győri Magasépítő, a Villányi állami gazdaság üzemi könyvtárosát olvasóik figyelmeztették, hogy alig vannak a könyvtárukban népszerű természettudományos, történelmi művek.

Könyvtárosainknak, üzemi könyvterjesztőinknek tanulniuk kell ezekből a figyelmeztetésekből. A munka megjavításának természetesen nem az a módja, hogy minden könyvkölcsönzőnek a szépirodalmi könyvekhez »ráadásként« egy-két ismeretterjesztő könyvet is adunk, ha kell ha nem kell — ahogyan ezt egyes könyvtárosok csinálják. A könyvtárosnak, üzemi könyvterjesztőnek tájékozódnia kell, miről szól a könyv, kik számára hasznos elsősorban és nem szabad sajnálnia a fáradságot, hogy az irányított könyvterjesztés szempontja: szerint a könyvkölcsönzőknek; vásárlóknak megmagyarázza, mit tanulhatnak egyik, vagy másik ismeretterjesztő könyvből, melyik könyv segítheti őket munkájukban. A könyvesboltok vezetői a kirakatokban is biztosítsanak megfelelő helyet az ismeretterjesztő könyvek részére.

Az eddiginél több segítséget kell nyújtania a sajtónak is az ismeretterjesztő könyvek népszerűsítésében. Az elmúlt évben szép számmal voltak olyan — olvasóik összetétele miatt is — fontos lapok, mint pl. a *Szabad Ifjúság*, *Köznevelés*, *Uj Világ*, *Szabad Föld*, amelyek alig írtak ismeretterjesztő könyvekről. Az is helytelen, hogy az *Irodalmi Ujság* és a *Csillag* nem tartotta fontosnak Tyimofejev: *A szovjet orosz irodalom története*, Jermilov: *A szovjet irodalom a béke harcosa*, *Tanulmányok Sztálin-díjas irodalmi művekről* és sok más fontos irodalmi ismeretterjesztő könyv ismertetését — helytelen az is, hogy az »Élet és Tudomány« olyan keveset foglalkozik a *Természettudományos Kiskönyvtár* füzeteivel és az *Ember és Világ* sorozat népszerű természettudományos könyveivel.

Az ismeretterjesztő könyvek propagandájához, terjesztéséhez támogatást nyújthatnak a tudományos társulataink által rendezett népszerűsítő előadások is. Az *Irodalomtörténeti Társaság*, a *Magyar Történelmi Társulat*, a *Természettudományi Társulat* előadóitól sokszor kérnek a hallgatók tájékoztatást az ismertetett kérdéssel foglalkozó művekről. Tájékoztassuk az előadások részvevőit minden alkalommal, milyen népszerű tudományos könyvek segítségével bővíthetik ismereteiket.

Meg kellene valósítani azt is, amit Honti Dezső elvtárs szegvári népkönyvtáros javasol levelében: könyvankétók alkalmával sokkal többet kellene ismertetni népszerű tudományos műveket és a munkáslevelezők figyelmét is rá kellene irányítani az ismeretterjesztő könyvekre.

Különösen a legfontosabb, legjelentősebb ismeretterjesztő művek propagandájához mindig kérjük az üzemi könyvterjesztők és könyvtárosok a párt népnevelőinek és a tömegszervezetek funkcionáriusainak segítségét.

A marxista-leninista tudományos eredményeket és a szocialista realista művészetet népszerűsítő ismeretterjesztő könyvek népünk, ifjúságunk nevelésének fontos eszközei, lényeges szerepük van kultúrforradalmunk céljának megvalósulásában. Könyvterjesztőink, könyvtárosaink tegyenek meg mindent, hogy az ismeretterjesztő könyvek eljussanak dolgozóinkhoz, olvasóinkhoz.

(P)